

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КОГНІТИВНА ЛІНГВІСТИКА

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма «Філологія»
Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 09 вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ – 2022

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Когнітивна лінгвістика
Викладач (-і)	Дойчик Оксана Ярославівна
Контактний телефон викладача	0963856119
Е-mail викладача	osdoichyk@yahoo.com oksana.doichyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Понеділок 15:00 (В умовах офлайн навчання – на платформі zoom)
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення дисципліни є найбільш проблемні питання дослідження англomовного лінгвістичного матеріалу з позицій сучасних лінгвокогнітивних теорій. Здобувачі вивчають фахову термінологію, ознайомлюються з основними методами лінгвістичного аналізу. Засвоюючи методику лінгвокогнітивного аналізу мовного матеріалу різного рівня, від слова до тексту, здобувачі розвивають навички аналітичного критичного мислення, досліджують специфіку основних елементів комунікації різного рівня (авторський смисл / задум – мовне втілення – інтерпретація).</p> <p><u>Ключові терміни:</u> Категорія, прототип, база, профіль, фрейм, ідеалізована когнітивна модель, ментальний простір, концептуальна метафора, сфера джерела, сфера цілі, концептуальна інтеграція, емергентна структура, зсув фреймів;</p> <p><u>Методи навчання:</u> Інтерактивна лекція, презентації, дискусії, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p><u>Методи контролю:</u> Тестування, письмова робота, письмовий фідбек до завдань.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> дисципліни є збагачення лінгвістичних знань аспірантів-філологів, ознайомлення з провідними теоріями сучасної когнітивної лінгвістики.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є</p> <ul style="list-style-type: none"> - забезпечити майбутніх фахівців необхідною базою знань для дослідницької роботи шляхом висвітлення актуальних тенденцій розвитку науки про мову, - сформулювати теоретичне розуміння й навички практичного застосування здобутків і теорій провідних шкіл сучасної когнітивної лінгвістики. 	
4. Програмні компетентності	
<p><u>Інтегральна компетентність</u> Здатність ідентифікувати та розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології у процесі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності й пропонувати наукові та прикладні підходи до їхнього вирішення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.</p> <p><u>Загальні компетентності:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ЗК 2. Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел; ЗК 4. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою українською та іноземною (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) мовами з метою презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи в усній та письмовій формі; ЗК 5. Усвідомлення необхідності та дотримання норм наукової етики й принципів академічної доброчесності; 	

ЗК 8. Уміння використовувати інформаційні та комунікаційні технології в освітньому процесі вищої школи та в науковій дослідницькій діяльності, розробляти методичне забезпечення навчального процесу у філологічній галузі;

Фахові компетентності:

ФК1. Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових філологічних знань, опанування термінології та методології з досліджуваного наукового напрямку;

ФК2. Здатність до пошуку, опрацювання, аналізу й узагальнення інформації, систематизації та інтерпретації фактичного матеріалу для проведення самостійних наукових досліджень у галузі філології;

ФК3. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних філологічних принципів і методологій, класичних і новітніх дослідницьких підходів, а також на основі відповідних загальнонаукових методів;

ФК4. Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології на основі розуміння їх природи, чинників впливу, тенденцій розвитку і з використанням теоретичних та експериментальних методів;

ФК7. Здатність до лінгвокреативної та літературно-критичної діяльності в науково-інноваційній сфері;

ФК10. Здатність здійснювати викладацьку діяльність в межах спеціальності «Філологія».

5. Програмні результати навчання

ПРН 1. Вміти на основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загально філософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання;

ПРН 2. Знати основні класичні та новітні філологічні теорії та концепції, фундаментальні праці з обраного наукового напрямку, термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових досліджень, вміти ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з філології, розуміти актуальність теоретичних і практичних проблем в галузі дослідження;

ПРН 3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію;

ПРН 4. Обирати адекватну до предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології;

ПРН 9. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в науковому просторі, зокрема й міжнародному, для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень;

ПРН 10. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і нормативно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо).

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	035 Філологія	II	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.
------	----------------

	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Категоризація і теорія прототипів. Когнітивна граматика	4	2	12
Тема 2. Фрейми, ідеалізовані когнітивні моделі, домени, ментальні простори	4	2	12
Тема 3. Теорія концептуальної метафори	4	2	12
Тема 4. Теорія концептуальної інтеграції	4	2	12
Тема 5. Фрейм-шифтинг	4	2	12
ЗАГ.:	20	10	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень здобувачів, що регламентовані в університеті. По закінченні курсу здобувачі отримують залік на підставі оцінок, отриманих на практичних заняттях. Максимальна кількість балів, яку здобувачі можуть отримати, відвідуючи практичні заняття – 50 балів. Передбачено письмову роботу, яка оцінюється в 20 балів. Передбачена також підсумкова контрольна робота (тестування), за яку здобувачі отримують максимально 30 балів.		
Вимоги до письмових робіт	Письмова робота до передбачає індивідуальний творчий аналіз мовного матеріалу за власним вибором на основі розглянутих на лекціях і практичних заняттях теорій когнітивної лінгвістики. До кожної роботи подається перелік завдань, які корелюють з теоретичними положеннями, на яких базуватиметься практичний аналіз, а також зразки виконання цих практичних завдань. Мовний матеріал (художні тексти, медіа тексти, кіно дискурс, тощо) для аналізу обирається здобувачами самостійно й індивідуально.		
Семінарські заняття	Оцінюється робота на усіх 10-ти заняттях упродовж семестру. Максимальна кількість балів, яку здобувач/-ка може отримати на заняттях – 50.		
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення здобувачів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуального письмового завдання, а також бали за тематичну контрольну роботу.		
Підсумковий контроль	Форма контролю (залік); Форма здачі (комбінована).		
8. Політика навчальної дисципліни			
<p>Курс читається англійською мовою.</p> <p>Максимальна сума балів, яка присвоюється здобувачам за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань (50+20) та підсумкового тестування (30).</p> <p>При виставленні підсумкового балу обов'язково враховується присутність здобувачів на заняттях (у тому числі на лекційних), активність здобувачів під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.</p> <p>Здобувачі мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у письмовій формі.</p> <p>Здобувачі, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю № 2.</p> <p>На консультаціях викладача здобувачі мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальної письмової роботи.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за покликанням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>			

9. Рекомендована література

1. Дойчик О.Я. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Сучасні лінгвістичні теорії». Івано-Франківськ, 2015. 64 с.
2. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля, 2006. 716 с.
3. Coulson, S. *Semantic Leaps: Frame-Shifting and Conceptual Blending in Meaning Construction*, Cambridge University Press, Cambridge. 2001.
4. Fauconnier, G. *Mental spaces: Aspects of meaning construction in natural language*; [2nd ed.]. Cambridge: Cambridge University Press, 1994. 190 p.
5. Fauconnier, G., Turner, M. *Conceptual Integration Networks*. In: *Cognitive Science*, 1998. 22(2), pp. 133-187.
6. Fauconnier, G., Turner M. *The way we think: Conceptual blending and the mind's hidden complexities*. New York: Basic Books, 2003. 440 p.
7. Fillmore, Ch. *Frame semantics*. In: *Linguistics in the morning calm*; [ed. by Linguistic Society of Korea]. Seoul: Hanshin, 1982. Pp. 111–137.
8. Geeraerts, D. *Prospects and problems of prototype theory*. In: *Linguistics*. #27. 1989. pp. 587–612.
9. Kövecses, Z. *Metaphor and the folk understanding of anger*. In: *Everyday conceptions of emotions*; [ed. by James A. Russell, José-Miguel Fernández-Dols, Antony S. R. Mantead, and Jane C. Wellenkamp]. Dordrecht, Netherlands: Kluwer, 1995. Pp. 49–71.
10. Kövecses, Z. *Metaphor. A Practical Introduction*. Oxford University Press. 2010.
11. Kövecses Z. *Metaphor and Emergentism*. In: *The Handbook of Language Emergence*, (eds.) MacWhinney, B., O'Grady, W. John Wiley & Sons, 2015, pp. 147-162.
12. Lakoff, G. *Categories: An essay in cognitive linguistics*. In: *Linguistics in the morning calm*; [ed. by Linguistic Society of Korea]. Seoul: Hanshin, 1982. Pp. 139–193.
13. Lakoff, G. *Women, fire, and dangerous things: What categories reveal about the mind*. Chicago: University of Chicago Press, 1987. 54 p.
14. Lakoff, George. *The contemporary theory of metaphor*. In: *Metaphor and thought*; [ed. by Andrew Ortony], [2nd ed.]. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. Pp. 202–251.
15. Lakoff, G., and Johnson, M. *Metaphors we live by*. Chicago: University of Chicago Press, 1980. 256 p.
16. Lakoff, G., and Kövecses, Z. *The cognitive model of anger inherent in American English*. In: *Cultural models in language and thought*; [ed. by Dorothy Holland and Naomi Quinn]. Cambridge: Cambridge University Press, 1987. Pp. 195–221.
17. Langacker, R. *Foundations of cognitive grammar*. Vol. 1: *Theoretical prerequisites*. Stanford, CA: Stanford University Press, 1987. 540 p.
18. Langacker, R. *Foundations of cognitive grammar*. Vol. 2: *Descriptive application*. Stanford, CA: Stanford University Press, 1991. 628 p.

Викладач:

О.Я.Дойчик, доцент кафедри англійської філології